

Kalkulacje rolnicze

Pszenica jara

Jej zalety sprawiają, że uprawia się ją nie tylko na plantacjach towarowych, często stosowana jest jako komponent mieszanek zbożowych używanych jako pasza. Wprawdzie pszenica jara plonuje słabiej niż odmiany ozime, nie mniej jednak przewyższa je pod względem walorów gospodarczych (zawiera więcej białka i tłuszczu).

Uprawa pszenicy jarej w przeciwieństwie do formy ozimej generuje niższe koszty uprawy. Przez krótszy okres wegetacji rośliny są mniej narażone na niekorzystne czynniki środowiska, takie jak patogeny, szkodniki i niektóre chwasty. Łatwiejszy jest też dobór lepszego przedplonu, możliwa jest uprawa na glebach nieco gorszych.

Areał uprawy pszenicy jarej wg GUS w 2016 roku wynosił 380 tys. ha, niemniej jednak ulega on zmianie w poszczególnych latach w zależności od strat, które wystąpiły po zimie w uprawach ozimych. GUS oszacował powierzchnię uprawy zbóż ogółem w 2016 roku na około 7,5 mln ha, a zbiory zbóż ogółem ocenił na blisko 30,1 mln ton – o 8% więcej w porównaniu do zbiorów z 2015 r. Plony zbóż ozimych oceniono na poziomie 40,3 dt/ha (poziom taki sam jak we wcześniejszym sezonie). Plony zbóż jarych ogółem łącznie z mieszankami zbożowymi oszacowano na 33,4 dt/ha (13% więcej niż w 2015 r.). W grupie zbóż jarych największy plon uzyskała pszenica jara – 38,5 dt/ha.

W ocenie GUS produkcja zbóż jarych wraz z mieszankami zbożowymi sięgnęła w 2016 roku 9,6 mln ton. Zbiory pszenicy jarej były o niemal 100% wyższe niż w 2015 roku i wynosiły 2,1 mln ton.

Według informacji Departamentu Rolnictwa USA światowa produkcja zbóż w sezonie 2016/2017 szacowana jest na poziomie 1,997 mld ton (o 1,5% więcej niż w poprzednim sezonie), w tym pszenicy 713 mln ton. Prognozy Europejskiej Federacji Hodowców Zbóż podają, że produkcja

zboż w Unii Europejskiej wyniosła 295,239 mln ton wobec 311,389 mln ton w 2015 r. (z tego produkcja pszenicy 134,704 mln ton).

Ceny zbóż na świecie do końca sezonu 2016/2017 będą pod wpływem dużej podaży ziarna, zwłaszcza z Europy Wschodniej (Rosja i Ukraina). Ocenia się, że w miarę wyczerpywania się zapasów zbóż ich ceny będą wykazywały sezonowy wzrost. Na poziom cen w UE mogą mieć wpływ

mniejsze niż w sezonie 2015/2016 zasoby zbóż. Ceny zbóż w Polsce będą się kształtowały przede wszystkim pod wpływem cen na rynku unijnym. W tej sytuacji przewiduje się, że krajowe ceny zbóż w pierwszej połowie 2017 r. mogą wykazywać powolny wzrost i na przednówku ceny pszenicy ogółem mogą być o 2,5% wyższe niż w tym samym okresie 2016 r., a pszenicy konsumpcyjnej i żyta – o 5% wyższe. Zespół Ekspertów ocenił, że w Polsce do czerwca 2017 r. ceny pszenicy mogą kształtować się następująco:

pszenica ogółem – marzec – 620–650 zł/t; czerwiec – 630–670 zł/t,

pszenica konsumpcyjna – marzec – 650–680 zł/t; czerwiec – 660–700 zł/t.

Tabela zawiera kalkulację uprawy 1 ha pszenicy jarej według cen brutto ziarna i środków do produkcji z października 2016 r. opracowaną na podstawie wydawnictwa „Kalkulacje Rolnicze”. Założenia metodyczne do „Kalkulacji Rolniczych” znajdziecie Państwo na stronie naszego Ośrodka.

Tabela. Kalkulacja uprawy 1 ha pszenicy jarej

Lp.	Poziom intensywności			
	Wyszczególnienie	Niski 30 dt/ha	Średni 40 dt/ha	Wysoki 55 dt/ha
A	Wartość produkcji	2 775	3 385	4 300
	Ziarno pszenicy jarej (61 zł/dt)	1 830	2 440	3 355
	JPO ¹⁾	945	945	945
1.	Materiał siewny (230 zł/dt)	414	414	414
2.	Nawozy mineralne	616	897	1224
3.	Środki ochrony roślin	45	153	366
4.	Inne koszty ²⁾	38	57	76
B	Koszty bezpośrednie (1+2+3+4)	1 113	1 521	2 080
C	Nadwyżka bezpośrednia (A-B)	1 662	1 864	2 220
4.	Usługi ³⁾	419	505	573
5.	Praca maszyn własnych	669	703	762
6.	Pozostałe koszty ⁴⁾	716	733	758
D	Koszty pośrednie (4+5+6)	1 804	1 941	2 093
E	Koszty całkowite (B+D)	2 917	3 462	4 173
F	Koszt jednostkowy (zł/dt)	97,23	86,55	75,87
G	Dochód rolniczy netto (C-D)	- 142	- 77	127

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Kalkulacji Rolniczych” KPODR w Minikowie

¹⁾ – jednolita płatność obszarowa, płatność za zazielenianie, płatność dodatkowa,

²⁾ – sznurek,

³⁾ – zbiór, prasowanie słomy,

⁴⁾ – utrzymanie budynków, podatki i ubezpieczenia, pozostałe koszty.

Zofia Dymińska
Elżbieta Kopaczewska
Kujawsko-Pomorski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego

Wykorzystano materiały: IERiGŻ, -BIP „Rynek Rolny”, GUS Departament Rolnictwa – Informacja Sygnalna ARR Biuro Analiz i Programowania